

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 24.10.2005
KOM(2005)504 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET
OG EUROPA-PARLAMENTET**

Tematisk strategi til beskyttelse og bevaring af havmiljøet

{SEK(2005)1290}

1. INDLEDNING

Havmiljøet er et uvurderligt gode. Oceanerne og havene udgør 99 % af klodens disponible leverum, dækker 71 % af jordens overflade og rummer 90 % af biosfæren. De rummer dermed en større biologisk diversitet end de terrestriske økosystemer og ferskvandsøkosystemerne. De marine økosystemer spiller endvidere en nøglerolle for klima- og vejrmonstrene. Havmiljøet, der således er uundværligt for alt liv på jorden, spiller også en vigtig rolle for vores økonomiske velstand, sociale velfærd og livskvalitet.

Havmiljøet er imidlertid udsat for et betydeligt pres. Blandt de mest synlige advarselssignaler kan nævnes nedbrydningen af havets biodiversitet, forureningen med farlige stoffer og de begyndende konsekvenser af klimaændringerne. Den nyligt udkomne FN-undersøgelse *Millennium Ecosystem Assessment* peger på overudnyttede fiskebestande og skadelige algeopblomstringer, der ødelægger livet i havet, som to af de vigtigste eksempler på de stadig hurtigere, abrupte og potentielt irreversible ændringer i økosystemerne.

På baggrund af de voksende betænkeligheder ved tilstanden i Europas oceaner og have afgives der i EU's sjette miljøhandlingsprogram tilsagn om, at der vil blive opstillet en strategi til beskyttelse og bevaring af havmiljøet (i det følgende benævnt 'strategien'), hvor det overordnede mål er at "*fremme bæredygtig udnyttelse af havet og bevare de marine økosystemer*". Strategien er primært fokuseret på beskyttelsen af de regionale have omkring EU-landene, men tager også hensyn til den internationale dimension ud fra erkendelsen af, at det også er vigtigt at reducere EU's *økologiske fodspor* i havområderne i andre dele af verden, også det åbne hav.

Strategien skal ses i en større sammenhæng som led i udformningen af en ny havpolitik for EU. At der er brug for en sådan politik, følger af havenes store betydning for EU i økonomisk, social og miljømæssig henseende, som understreget i Kommissionens strategiske målsætninger for 2005-2009. Visionen er et Europa med en dynamisk maritim økonomi i harmonisk samspil med havmiljøet støttet af særlig viden inden for havforskning. Der vil blive udgivet en grønbog i første halvdel af 2006 med en redegørelse for hovedlinjerne i og omfanget af denne politik. Strategien vil bidrage direkte til arbejdet med EU's kommende havpolitik.

De initiativer, EU tager på dette område, er affødt af en stigende erkendelse af, hvor vigtige og hvor følsomme de marine økosystemer er. En række EU- og tredjelands har i de seneste år iværksat omfattende politiske initiativer på dette område. Disse politikker tager alle udgangspunkt i, at et højt beskyttelsesniveau for havmiljøet er en uomgængelig forudsætning for, at oceanernes og havenes fulde økonomiske potentiale kan realiseres.

2. FORRINGELSEN I HAVMILJØETS TILSTAND I EUROPA

Europas havmiljø er udsat for alvorlige og stadig voksende trusler. Kommissionen gjorde rede for disse trusler i en meddelelse fra 2002¹. Tegnene på havenes og oceanernes forringede tilstand er blevet stadig mere talrige i de forløbne tre år. Biodiversiteten i Europas have er

¹ KOM(2002) 539.

faldende og undergår stadige ændringer. De marine habitater ødelægges, forringes og forstyrres.

Blandt de vigtigste af de trusler mod havmiljøet, man har kunnet pege på, kan nævnes: virkningerne af klimaændringerne; forurening (herunder forurening med farlige stoffer; forurening fra landbaserede kilder; affald, mikrobiologisk forurening, olieudslip som følge af uheld såvel som forurening fra skibsfart og olie- og gasudvinding på havet, forurening fra skibsophugning og støjforurening); virkningerne af kommercielt fiskeri; indførelse af fremmede (eksotiske) arter, navnlig gennem udledningen af skibenes ballastvand; næringsstofberigelse (eutrofiering) og deraf følgende algeopblomstringer; ulovlige udledninger af radionuklider (jf. nærmere oplysninger om trusler og belastninger i den vedlagte konsekvensanalyse).

Den forringelse af havmiljøet, vi er vidne til, og den heraf følgende nedbrydning af havets økologiske kapital vil kunne undergrave de muligheder for velstand og beskæftigelse, Europas have og oceaner rummer. Gøres der ikke noget ved dette problem, vil EU's maritime sektor ikke kunne bidrage væsentligt til gennemførelsen af Lissabon-dagsordenen.

Det ville navnlig gå ud over de erhvervsaktiviteter, der er direkte afhængige af havmiljøets kvalitet. Turismen, som er en nøglesektor, ville blive hårdt ramt. Hvad fiskeriet angår, er indtægtstab som følge af overfiskning af torsk alene i Nordsøen og Østersøen anslået til 400 mio. EUR i 2002². Ifølge andre skøn vil omsætningen i det britiske fiskeri kunne dale til 30 %, hvis bestandene forvaltes dårligt, og fiskeindustrien ikke moderniseres, så den kan klare konkurrencen³.

3. DEN INSTITUTIONELLE RAMME FOR FORVALTNING AF HAVENE ER UHENSIGTSMÆSSIG

En række institutionelle barrierer stiller sig i vejen for en bedre beskyttelse af Europas havmiljø:

- En række foranstaltninger på EU- og nationalt plan bidrager til en vis grad til at beskytte havmiljøet, men de fleste er møntet på bestemte sektorer og ikke specifikt rettet mod havmiljøet.
- Mange af Europas regionale have er omfattet af internationale konventioner, og nogle heraf har bidraget betydeligt til beskyttelse af havmiljøet. Disse konventioner har imidlertid kun begrænsede håndhævelsesbeføjelser, hvilket svækker deres muligheder for at virkeliggøre de opstillede mål.
- På globalt plan er der kun ringe samordning mellem det store antal strategier, konventioner og aftaler, der findes på området. Det er ofte meget vanskeligt at få internationale aftaler om havmiljøet gennemført og håndhævet. Dette er et stort problem, da nogle marine aktiviteter – f.eks. skibsfart – er af global karakter.

Allerede i forbindelse med udformningen af strategien er der taget vigtige skridt til at styrke koordineringen af havbeskyttelsesindsatsen, navnlig hvad de regionale havkonventioner

² WWF, 2002.

³ UK Cabinet Office, 2004.

angår. På det fælles ministermøde i Bremen i juni 2003 for Helsinki-kommissionen for beskyttelse af Østersøen og Oslo- og Paris-konventionerne om beskyttelse af havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav blev der afgivet tilsagn om bidrag til strategien; og det samme gjorde ministermødet for Barcelona-konventionen om beskyttelse af Middelhavet i Catania i november 2003.

For at kunne bygge videre på de fremskridt, der er gjort inden for rammerne af de bestående institutioner, politikker og konventioner, og for at tage konkrete skridt til at gøre yderligere fremskridt, må der formes en klar helhedsvision af havmiljøet og de hertil knyttede politikker. En effektiv EU-havbeskyttelsespolitik vil supplere og styrke det nuværende kludetæppe af institutionelle ordninger. Med denne EU-politik skabes der nemlig en retskraftig ramme, inden for hvilken medlemsstaterne vil operere med støtte fra EU-institutionerne. Navnlig hvad de regionale konventioner angår, vil deres mangeårige videnskabelige og tekniske sagkundskab og evne til at bygge bro til tredjelandene gøre dem til uvurderlige partnere, når det drejer sig om at føre strategien ud i livet. Med hensyn til de gældende institutionelle og retlige aftaler på internationalt/globalt plan (f.eks. IMO, UNCLOS) vil EU's politik blive udformet inden for rammerne af grønbogen om havpolitik.

4. VIDENGRUNDLAGET ER UTILSTRÆKKELIGT

God politik er kun mulig, hvis der er adgang til de rette oplysninger. De nuværende programmer for overvågning og vurdering af havmiljøet er hverken integrerede eller fuldstændige. Den viden, der er indhentet med disse programmer, har vist sig at være højst ufuldstændig, hvad angår oplysninger om tilstanden i Europas havmiljø, foranstaltningernes effektivitet og de forskellige trusler og belastninger, der skyldes menneskelige aktiviteter.

Der er behov for en ny tilgang til havovervågning og -vurdering og til brugen af videnskabelig information, så man på alle de forskellige forvaltningsniveauer kan indkredse og udfylde hullerne i videngrundlaget, mindske unødigt dobbeltarbejde inden for dataindsamling og forskning og fremme harmonisering og vid udbredelse og anvendelse af havforskningens resultater og data. Dette skulle kunne resultere i en betydelig effektivitetsgevinst i alle de berørte sektorer og institutioner.

Denne nye tilgang til vurdering og overvågning af havmiljøet vil bygge videre på allerede eksisterende programmer, bl.a. forordningen om dataindsamling under den fælles fiskeripolitik, og vil blive udformet på en sådan måde, at den er i fuld overensstemmelse med Kommissionens nye initiativer af relevans på dette område (INSPIRE og GMES).

5. HVORDAN UDFORDRINGEN KAN IMØDEGÅS

De nuværende foranstaltninger og tiltag til at beskytte havmiljøet er ikke tilstrækkelige til, at vi kan nå op på det ønskede beskyttelses- og bevaringsniveau.

For at kunne forhindre yderligere tab i biodiversiteten og forringelse af havmiljøet og for at kunne genetablere havets biodiversitet har vi brug for en integreret beskyttelses- og genopretningspolitik, som tager alle de forskellige belastninger i betragtning og opstiller klare, konkrete mål og tiltag.

5.1. Strategiens overordnede mål

Strategiens mål er at beskytte og genoprette Europas oceaner og have og sikre, at de menneskelige aktiviteter er bæredygtige, så de nuværende og kommende generationer kan få glæde og gavn af biologisk mangfoldige og dynamiske oceaner og have, som er sikre, rene, sunde og produktive.

5.2. Strategiens hovedelementer

For at kunne nå dette ambitiøse mål må EU udforme og gennemføre sin fremtidige strategi på grundlag af en ny tilgang og nye principper, bl.a.:

- **En tostrengt EU/regional tilgang**, hvor der på EU-plan opstilles fælles principper for handling og samarbejde mellem de medlemsstater og tredjelande, der grænser op til EU's oceaner og have, mens planlægningen og gennemførelsen af foranstaltningerne finder sted på regionalt plan, hvor der bedre kan tages hensyn til den mangfoldighed af vilkår, problemer og behov, der gør sig gældende for de forskellige havregioner, og som kræver skræddersyede løsninger.
- **En videnbaseret tilgang**, så beslutningerne kan træffes på et informeret grundlag.
- **En økosystembaseret tilgang**, hvor menneskelige aktiviteter, der belaster havmiljøet, forvaltes på en integreret måde, der befordrer bevaring og bæredygtig udnyttelse af oceanerne og havene på et retfærdigt grundlag.
- **En samarbejdsbaseret tilgang** med bred inddragelse af alle de berørte parter og øget samarbejde med de regionale havkonventioner.

5.3. Nødvendigheden af et nyt reguleringsmiddel

Hvis EU skal kunne beskytte og bevare havmiljøets tilstand, må der tages mere vidtgående skridt, og EU må skaffe sig de fornødne midler hertil. En ramme for øget samarbejde bør kunne sikre:

- et højt beskyttelsesniveau for Europas have og oceaner;
- et bedre videngrundlag til støtte for beslutningstagning;
- integrerede og omkostningseffektive tiltag til at mindske presset på havmiljøet;
- effektiv overvågning og vurdering til sikring af, at målene nås og foranstaltningerne giver de ønskede resultater.

En række løsninger er taget op til overvejelse (se nærmere oplysninger i vedlagte konsekvensanalyse). En første mulighed kunne bestå i blot at skærpe allerede eksisterende forskrifter og foranstaltninger, som berører havmiljøet. Efter en nøje vurdering blev denne løsning ladet ude af betragtning, da den ikke kan sikre det høje beskyttelsesniveau, traktaten foreskriver. I sektorpolitisk sammenhæng anskues havøkosystemets komponenter som isolerede dele og ikke som et samlet hele, og de forskellige sektorpolitikker har ofte forskellige og endog indbydes modstridende mål.

En anden løsning kunne bestå i at fremme samarbejdet gennem frivillige tilsagn fra medlemsstaterne og de regionale havkonventioner. Det ville imidlertid ikke være muligt at skabe en stærkere samarbejdsramme, hvis en sådan frivillig ordning ville give medlemsstaterne ret til unilateralt at sænke beskyttelsesniveauet, som de skønner det hensigtsmæssigt, eller ret til ikke at bidrage til opbygningen af et stærkere videngrundlag eller til at nægte at træffe omkostningseffektive foranstaltninger og derved overvælte byrden på andre. Denne løsning blev derfor også ladet ude af betragtning.

På baggrund af ovenstående mener Kommissionen, at strategiens mål kun kan nås gennem retligt bindende forpligtelser. Hvad instrumentet hertil angår, er valget faldet på en fleksibel tilgang under hensyntagen til nærhedsprincippet. Kommissionen foreslår et direktiv om en havstrategi, der forfølger ambitiøse mål, men giver et vist spillerum, hvad valget af gennemførelsesmidler angår. Et præskriptivt instrument vil være en forkert løsning, fordi den ikke giver plads til, at den regionale dimension tages i betragtning.

5.4. Hovedtrækkene i direktivet om havstrategien

Målet er at nå en god miljøtilstand for Europas havmiljø inden 2021. Denne frist falder sammen med tidspunktet for den første gennemgang af vandområdeplaner i medfør af EU's vandrammedirektiv, hvilket giver mulighed for at skabe synergieffekter i forbindelse med den videre gennemførelse af de to direktiver.

Direktivet kommer kun til at opstille fælles mål og principper på EU-plan. Det vil fastlægge europæiske havregioner og identificere mulige sub-regioner, der på grundlag af hydrologiske, oceanografiske og biogeografiske træk kan tjene som administrative enheder for gennemførelsen. Der vil ikke blive fastsat specifikke forvaltningsforanstaltninger på EU-plan.

For hver enkelt havregion eller subregion skal medlemsstaterne i tæt samarbejde udforme havstrategier for de havområder, der hører under deres overhøjhed eller jurisdiktion. Disse strategier skal omfatte: en vurdering af de belastninger og trusler, der påvirker havmiljøet; regionale miljømål; indikatorer og overvågningsforanstaltninger til vurdering af udviklingen hen imod disse mål. På dette grundlag skal medlemsstaterne udarbejde og gennemføre programmer med henblik på at opnå en god miljøtilstand og i denne sammenhæng arbejde tæt sammen med andre berørte medlemsstater og tredjelande. Til den ende vil de blive opfordret til at arbejde inden for rammerne af de relevante regionale havkonventioner.

Støder medlemsstaterne på spørgsmål, der hører under Fællesskabets kompetence, skal de holde Kommissionen underrettet. Kommissionen kan så angive, hvordan spørgsmålet håndteres som led i EU-politikken, eller i givet fald henvise til tilpasninger eller foranstaltninger, der er planlagt som led i forvaltningen og beslutningsprocessen på de pågældende politikområder – f.eks. den fælles fiskeripolitik eller den fælles landbrugspolitik. Hvis spørgsmålene berører aktiviteter, der håndteres som led i globale aftaler og konventioner, f.eks. UNCLOS eller IMO, vil der i givet fald kunne udvikles et samordnet EU-standpunkt i disse organer.

For at der kan tages hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for visse havregioner, indeholder direktivet bestemmelser beregnet på særlige situationer og områder, hvor det ville være umuligt for en medlemsstat at nå de fastsatte miljømål.

Gennemførelsen vil blive en iterativ proces, og forvaltningen vil blive tilpasset hen ad vejen på grundlag af regelmæssige revurderinger, hvor der tages hensyn til data fra overvågningsprogrammerne, nye udviklinger og virkningerne af de truffene foranstaltninger.

6. SYNERGI MED POLITIKKEN PÅ ANDRE OMRÅDER

6.1. EU's fremtidige havpolitik

I meddelelsen fra marts 2005 om EU's fremtidige havpolitik understreges den voksende internationale erkendelse af, at spørgsmål, der berører havene, hænger sammen, og at der kræves en helhedsorienteret tilgang, for at de indbyrdes konkurrerende former for udnyttelse af havene kan forvaltes effektivt og deres vækstpotentiale øges, uden at havøkosystemerne lider skade.

Strategien vil bidrage til en bedre samordning af miljøspørgsmålene og vil derigennem komme til at udgøre den miljøpolitiske søjle i den fremtidige havpolitik. Den vil sætte kursen for den indsats, der kræves til at beskytte de marine økosystemer, som er grundlaget for den bæredygtige velstand, produktivitet og beskæftigelse samt almene velfærd, havene og oceanerne er kilde til.

Et af de centrale spørgsmål, der skal tages fat om i den fremtidige havpolitik, er spørgsmålet om den overordnede reguleringsramme, hvorigennem brugerne og brugen af havene og oceanerne kan reguleres. Dette spørgsmål vil blive taget op i grønbogen om havpolitikken. De reguleringsordninger, der opstilles i havstrategien, er et første skridt i denne retning. I overvejelserne om udviklingen af en mere omfattende havpolitisk reguleringsramme bør der også tages hensyn til de meget forskellige juridiske og politiske forhold, der gør sig gældende for de forskellige europæiske regionale have, fra Østersøen, der er omgivet af syv medlemsstater og Den Russiske Føderation, til Middelhavet, hvor der endnu ikke er fastsat eksklusive økonomiske zoner, og hvor EU skal arbejde sammen med en række tredjelande.

6.2. Anden EU-politik

6.2.1. Synergier med andre miljøforanstaltninger og -initiativer

En række foranstaltninger og initiativer på EU-plan bidrager til en vis grad til at beskytte havmiljøet, selv om de ikke er udformet specifikt med dette for øje:

- Gennemførelsen af vandrammedirektivet vil bidrage betydeligt til at øge miljøbeskyttelsen af afvandingsområderne og derved forbedre kvaliteten af det ferskvand, der løber ud i havet. Kommissionen og medlemsstaternes vandmyndigheder – der fører tilsyn med gennemførelsen af vandrammedirektivet som led i den fælles gennemførelsesstrategi – vil fortsat regelmæssigt drøfte strategien og dens sammenhæng med vandrammedirektivet og samtidig bygge videre på tidligere praksis for at tilvejebringe de størst mulige synergieffekter.
- Gennemførelsen af anden EU-vandlovgivning – direktiverne om byspildevand og nitrater - vil også fortsat stå højt på dagsordenen, da det vil føre til en reduktion af den marine eutrofiering.
- En fortsat indsats for at bekæmpe klimaændringerne bidrager til virkeliggørelsen af strategiens mål. I denne sammenhæng bør den rolle, energien fra havvindmøller

spiller for reduktionen af drivhusgasemissionerne, vurderes på en afbalanceret måde, hvor der tages hensyn til såvel miljøaspekter som konkurrencemæssige aspekter.

- Strategien hverken tilsidesætter eller ophæver habitatdirektivets eller fugledirektivets forpligtelser, hvad havmiljøet angår. Strategien vil tværtimod bidrage til beskyttelse og genopretning af naturtyper og arter på længere sigt, navnlig ved at forbedre havets generelle miljøforhold.
- Som følge af den tætte sammenhæng mellem kystområderne og havmiljøet vil strategien kunne tjene som ramme for de nationale strategier, der er omhandlet i henstillingen om integreret kystzoneplanlægning, og for fysisk planlægning i almindelighed.
- Der vil blive tale om betydelig synergi mellem strategien og gennemførelsen af de andre temastrategier under det sjette miljøhandlingsprogram – på områderne luft, jordbund, pesticider, genanvendelse, ressourcer og bymiljø. Skibsfartens emissioner behandles således i strategien om luft og, ikke mindst, i det nyligt vedtagne direktiv om svovlindholdet i brændstoffer.
- Også muligheden for at spore kilderne til forurening af havets dyr og planter, som strategien for miljø og sundhed vil føre til, vil bidrage til havstrategiens gennemførelse.

6.2.2. *Fortsat integreringsindsats*

- Fiskeripolitikken vil bidrage til havstrategien gennem den reformerede fiskeripolitik og de heri fastsatte miljøgenopretningsforanstaltninger, som både vil være til gavn for de udnyttede fiskebestandes og ikke-målarternes biodiversitet og for havøkosystemerne. Herved skabes der synergier med de nyligt oprettede regionale rådgivende råd. Afhængigt af, hvilke prioriterede foranstaltninger gennemførelsen af strategien på regionalt plan vil afføde, kan der blive behov for nye fiskeriforvaltningsforanstaltninger, der skal tages i betragtning som led i den fælles fiskeripolitik.
- De omfattende lovpakker om søfartssikkerhed, der de seneste par år er udarbejdet på EU-plan, vil komme til at spille en vigtig rolle. Vurderinger, der foretages på regionalt plan som led i strategien, vil kunne pege på, at der må sættes stærkere ind for at mindske skibsfartens belastning af miljøet, f.eks. ved at udvikle alternative former for transport af råolie og olieprodukter, bl.a. gennem rørledninger eller ad jernbane.
- Landbaserede menneskelige aktiviteter har stor indflydelse på havmiljøets kvalitet, og dette understreger, hvor vigtigt det er at integrere havbeskyttelsehensyn i vigtige sektorpolitikker som landbrug, energi, industri, turisme og udvikling af kystområder og regionaludvikling. Forholdet mellem havstrategien og EU's perifere kystområder bør vies særlig opmærksomhed.
- EU's syvende forskningsrammeprogram vil komme til at spille en vigtig rolle, da det fremmer anvendt forskning i de marine økosystemer og deres dynamik og i bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer.

- Der bør sættes aktivt ind for at sikre, at industriaffald og husholdningsaffald, der belaster havmiljøet, håndteres forsvarligt i overensstemmelse med Fællesskabets regler på området. Hvad effektiv håndtering af nukleart affald angår, ønsker Kommissionen at understrege vigtigheden af, at dens nylige forslag om håndtering af nukleart affald vedtages.

6.2.3. *Den internationale dimension*

Med denne strategi vil EU kunne opfylde sine forpligtelser i medfør af internationale aftaler og forbedre sit bidrag til opfyldelsen af globalt vedtagne mål. Medlemsstaterne opfordres også til at ratificere og gennemføre internationale konventioner til beskyttelse af havmiljøet (f.eks. den internationale konvention om kontrol og forvaltning af skibes ballastvand og aflejringer og den internationale konvention vedrørende skadelige antibegroningssystemer på skibe). Da havmiljøet i sigens natur er grænseoverskridende, vil EU også i fremtiden prioritere beskyttelsen af havmiljøet på globalt plan, også hvad det følsomme spørgsmål om bevaring og udnyttelse af dybhavsressourcerne angår.

EU vil fortsat være i første række, når der som led i FN's konvention om den biologiske mangfoldighed skal gennemføres beslutninger, der tjener til at standse nedgangen i biodiversiteten på globalt plan. Strategien vil styrke EU's indsats for at virkeliggøre biodiversitetskonventionens havrelaterede mål. Kommissionen vil tage yderligere skridt til at sikre, at kravet om bæredygtighed skærpes i fiskeriaftaler med udviklingslande, der indgås under den fælles fiskeripolitik.

EU's udviklingssamarbejdspolitik vil fortsat spille en væsentlig rolle til støtte for udviklingslandenes bestræbelser på at beskytte, bevare og udnytte deres egne havressourcer på et bæredygtigt grundlag, herunder også på området skibsophugning.

6.3. **Samarbejde med aktører uden for EU**

6.3.1. *Samarbejde med de regionale havkonventioner*

De regionale havkonventioner, inden for hvilke Fællesskabet, EU-medlemsstaterne og tredjelande samarbejder og har opbygget en omfattende viden om beskyttelsen af havmiljøet, bør udnyttes til at fremme den nødvendige samordning. Strategien vil gøre det lettere at øge samarbejdet med disse konventioner og udbygge udvekslingen af information og erfaringer til gensidig gavn. Dette vil skabe den bedst mulige samarbejdsramme og give betydelige effektivitetsgevinster, da der ikke skal skabes særlige strukturer til formålet.

6.3.2. *Samarbejde med tredjelande*

Strategien sigter mod at styrke samspillet med de tredjelande, som EU deler oceaner og have med. Både de bilaterale rammer for samarbejde mellem EU og tredjelandene, bl.a. de partnerskabs- og samarbejdsaftaler, der er indgået med størstedelen af nabolandene, og de handlingsplaner, der er udviklet som led i den europæiske naboskabspolitik, vil komme til at spille en vigtig rolle. Også energidialogen mellem EU og Rusland vil bidrage til bedre beskyttelse af havmiljøet, da den indebærer, at olien i højere grad vil blive transporteret over land, og at sikkerheden ved søtransport af olie forbedres.

Der bør ydes passende økonomisk støtte til samarbejde med de berørte tredjelande gennem allerede bestående og fremtidige mekanismer – bl.a. instrumentet for den europæiske naboskabspolitik og andre relevante finansieringsinstrumenter.

7. KONKLUSION

Havmiljøet er truet. Denne trussel må imødegås med en målrettet indsats fra EU's side, da vi kun ved at beskytte ressourcegrundlaget kan skabe bæredygtig velstand og beskæftigelse baseret på Europas oceaner og have og forbedre livskvaliteten. En effektiv beskyttelse af havmiljøet kan få stor betydning for EU's bestræbelser på at puste nyt liv i økonomien.

Strategien vil blive revurderet i 2010 og resultaterne heraf medtaget i den afsluttende vurdering af det sjette miljøhandlingsprogram.